

C V E T J E

z vertov sv. Frančiška.

Časopis za verno katoliško ljudstvo,
zlasti za ude tretjega reda sv. Frančiška.

S privoljenjem cerkvenih in redovnih oblasti
vrejuje in izdaja

P. Stanislav Škrabec,
mašnik frančiškanskega reda na Kostanjevici.

Vsebina 3. zvezka.

Mesec oktober. Premišljevanja o življenju sv. Frančiška.	
Tretji dan	65.
Življenje častitljive Marije Krescencije Kavfbajrenske.	
IV. pogl. Samostan Majerhof. — Čudoviti poklic	70.
O angeljih. (Dalje)	77.
Svetega Frančiška Saleškega nauki o popolnosti.	
Kako se je treba obnašati s svetom	79.
Misli na večnost	80.
V človeškem življenju je vedna prememba	81.
O vaji v čednostih in odgoji	82.
Pervo sveto obhajilo	82.
Tarzicij. Povest za mladino, ki se pripravlja k prvemu sv. obhajilu	86.
Papež Leon XIII. in sv. Anton Padovanski	89.
Varuj se hudega	92.
Drobtinice	94.
Redovne spremembe. Ločitev in združenje	94.
Svetoletni shod 3. reda	95.
Priporočilo v molitev	95.
Zahvala za vslišano molitev.	96.

V GORICI.

Hilarijanska tiskarna.

1900.

Knjižne novosti.

Poč, **Duhovski poslovnik**. 2. popravljeni natis. 1900. Katoliška Bukvarna v Ljubljani. 358 strani in 42 strani obrazcev in stvarnega kazala v 8°. Broširan izvod stane 4 K, terdo vezan v polšagrinu ali celoplatnu 5 K 20 h; po pošti 30 h več.

S pillmann, **Marijina otroka**. Povest iz kavkaških gora. S štirimi podobami. 1900. Katol. Bukv. v Ljubljani. 70 str. v 8°. Cena 40 h, kartonirano 60 h.

Kralj, **Pomladni Glasi** posvečeni slovenski mladini. X. zvezek. Z osmimi slikami. V Ljubljani. Katol. Tisk. 1900. Cene: krasno vezan eksemplar: 90 kr., celoplatnen: 55 kr., kartoniran: 40 kr., broširan 30 kr.

P. Ladislav, **Šmarnice**. Marijne čednosti in dobrote. V Ljubljani 1900. Katol. Bukvarna. 268 str. 12°; pol usnje K 1-80, usnje K 2, usnje z zlato obrezo K 2-40. Posamezni iztisi po pošti 10 h več.

Jurkovič, **Šmarnice**. Mariji majnika kraljici. Maribor, 1900. Tiskarna sv. Cirila v Mariboru. — Cena tem Šmarnicam, mehko vezanim: 80 h, terdo vezanim: 1 K 30 h, v usnje: 1 K 60 h; pošta 10 h +.

O vsaki teh lepih knjig bi radi posebej kaj spregovorili, žal da nam manjka časa in prostora. Priporočamo vse primerno namenu, ki ga ima vsaka.

Slovenski pravopis. Sestavil Fr. Levce, c. kr. profesor itd. (Dalje.)

Jaz mislim, da ni treba posebno širokega pogleda, da vidimo, kaj od nas zahteva vzajemnost s Hervati glede eljanja, to, da se v makne občini narodni izreki. V hervaščini se uči: „L, kad je na kraju sloga, mijenja se u o.“ (Divković, Oblici hrv. jez. § 31). V naši slovensščini bi moral slutiti dotični š: „L se na kraju zloga izgovarja ko u.“

Herv. o je v takih primerih s o glasnik; zato piše Mažuranić: „Složeni-su dvoglasnici: ao, eo, io, oo, uo, čo ili lepše io (t. j. kad-se l na kraju slovke pretvori na o), koji-se u pesmah mogu i razlučiti na dvě slovke.“

Tudi pri nas je v takih primerih u s o glasnik in zato navadno pravimo, da se l izgovarja ko v. Mej tem našim v in herv. dotičnim o je razloček jako majhin, tako da bi se komaj opazilo, ako bi hotel kedo naravnost o izgovarjati namestu v, kaker se v resnici godi po neki krajih na Štajerskem (na Dravskem polju) in v prekmurščini. Vender se smemo mi po pravici deržati svoje „nijanse“, ker je zanjó veliko večja množina Slovanov, kaker pa za hervaško-serbsko, in nekeđaj so pač tudi Hervatje vsaj deloma izgovarjali kaker zdaj mi; to dokazuje splošni prehod s a o glasnega l v samoglasnik u: dug, vuk itd. in to poterjujejo tudi posamezni primeri namestu s o glasnega l v resnici pisanega v v glagoliških spominikih: nije pošav, oni kaštev, ako bi mogav, biše razaslav, je poslav. (Jagić, Gramatika jezika herv. str. 73).

Da Hervatje, kaker govore, tako tudi pišejo, temu je vzrok nekoliko to, ker ne zaničujejo, kaker mi, svojega naroda in svoje narodne izreke, še ponosni so nanjo, zlasti pa to, ker se je tam l prej začel spreminjati v dotične sedanje glasove kaker pa pri nas. Za s a m o glasni l se nahaja u že v spominikih 13. in 14. stoletja, o za s o glasni l tudi že v 14. stoletju. (Jagić, Gram. str. 23, 73). Pri nas je pa v 16. in v prvi polovici 17. stoletja vsaj na Kranjskem l še terdno stal. Naj se blagovoli primeriti, kar sem pisal o tem pred 30 leti v programu novomeške gimnazije za l. 1870 str. 35—39 in pred 20 leti na platnicah 9. zv. 1.

CVETJE

Z VERTOV SVETEGA FRANČIŠKA.

XVIII. tečaj.

✻ V Gorici 1900 ✻

3. zvezek.

Mesec oktober.

Premišljevanja o življenju sv. Frančiška.

(Posnel iz laškega „Il mese consacrato al serafico Patriarca S. Francesco, del P. Candido Mariotti“ p. C. L.)

Tretji dan.

Kako je bila vera svetega Frančiška živa in delavna.

1.

Sv. apostelj Pavel piše v listu do Hebrejcev, da je brez vere nemogoče Bogu dopasti, in Kristus sam je vsim brez razločka rekel, da gdor ne veruje, je že sojen, ali kar je ravno to, je že obsojen. Zakaj pa je vera tolikanj potrebna, da brez nje ni zveličanja? Vzrok je ta-le: Naša sveta vera nas uči resnice, katere so njena podlaga in jih torej vsaki katoliški kristijan znati mora. Take resnice so n. pr. da je en Bog, eden v bistvu, trojen v osebah, da je vsaki človek v izvirnem grehu rojen, da se je druga božja oseba včlovečila, da je milost božja vsem potrebna i. t. d. Teh resnic pa ne more človek se svojo plitvo pametjo spoznati,

ker presegajo natorne meje človeškega spoznanja in je torej neobhodno potrebno, da jih veruje. Tedaj le vera je, s katero nastopimo pot zveličanja, le ona je, ketera nas z Bogom združi in nas uči čeznatorne resnice; brez te vere ne bi bili družega, kaker vbogi pozemeljski červiči, ki bi le za ta revni, minljivi svet živeli. Po vsi pravici imenuje sveti Avguštin vero podlago našega duhovnega poslopja. Sv. Ambrož pravi, da je vera začetek kristijana in sv. Klemen Aleksandrijski terdi, da je vera tako potrebna kristijanu, kaker je človeku potreben zrak k življenju. Naš serafinski učenik, sveti Bonaventura pa o veri še bolj odločno govori, ko jo imenuje terdno podlago, razsvitljajočo luč, vrata, skozi ketere človek pride do spoznanja vsih čeznatornih resnic. Z eno besedo, brez vere ni večnega zveličanja. Potrebno pa je, da je ta vera živa, čista in delavna, da, kaker uči sveti Gregorij, človek to v dejanju stori, kar z besedo veruje. Ta je tista vera, iz ketere pravični živi, ketera svet premaga in človeka popelje v srečno večno življenje.

2.

Da je sveti Frančišek to sveto vero imel, in da je bila ta njegova vera živa, čista in delavna, to se nikaker ne da dvojiti, ker je bil ves katoliški in apostoljski, in ga je Bog poklical, da njegovo cerkev podpre, da se ne podere. Ravno ta njegova živa in delavna vera je bila, ketera ga je vverstila mej največe in najslavnejše branivce in razširjevavce svete katoliške vere. On je goreče želel, da bi ves svet spoznal Boga, Jezusa Kristusa in vse resnice, ketere nas je on učil; on je bil tudi pripravljen svoje življenje dati za to sveto vero, ako bi se tako Bogu dopadlo. Ko je po božjem razodevenju spoznal, da ga je Bog poklical za oznanjevavca svete vere, je takoj začel misliti na izveršitev tega misijonarskega poklica. Nekega dne je okolu sebe zbral svoje brate, ki so bili ž njim enega duha, ter jim je rekel: „Preljubi

bratje, pomislimo, kaj je naš poklic. Vsmiljeni Bog nas ni poklical samo, da bi sami sebe zveličali, ampak da bi tudi mnogo drugih k zveličanju pripeljali. On nas je poklical, da bi šli po celem svetu oznanjevat pokoro in spolnjevanje božjih zapovedi in to bolj sè zgledom kakor pa z besedami. Res je, da nas ima svet za nespametne in nas zaničuje, pa ne strašite se tega, mariveč bodite serčni in imejte trdno zaupanje v Gospoda, ker on, ki je svet premagal, on bo vspešno iz vas govoril. Božje kraljestvo, ki bode večno terpele, bo vaše plačilo. Serčni tedaj, ljubi moji bratje, pojdite po vsem širokem svetu in oznanjujte mir.“ Se znamenjem svetega križa jim je potem naznanil pot na štiri dele sveta, odposlal jih je po dva in dva ko misijonarje na razne kraje in tudi sam si je vzel tovariša ter šel oznanjevat Jezusa križanega in ni imel druge želje, kakor da bi smel za sveto vero svoje življenje dati. Ali si moremo misliti bolj gorečo in delavno vero, kakor je bila vera svetega serafinskega očeta ?

3.

Hvala Bogu, da smo tudi mi verni kristijani in katoliki, da je naša vera čista in brez vsake zmote; pa zavoljo tega nikar ne bodimo brezskerbni, ker časi, v katerih živimo, so veri kaj nevarni. Nahajajo se mej svetom ljudje, ki ničesar ne verujejo, in le to za resnično imajo, kar sè svojo slabo, omejeno človeško pametjo spoznajo; tudi so ljudje, ki, dasi vere naravnost ne zametujejo, pa se za njo vendar ne zmenijo dosti. Te zmote so mej današnjim svetom močno razširjene in so za slabotne v veri zelo nevarne. Skerbno se je toraj varovati branja vseh veri nasprotnih knjig in časopisov, ogibati se veri sovražnih ljudi, društev in shodov. Spominjajmo se, da je vera naj dragocenejši dar, katerega smo od Boga dobili, in da moramo zelo oprezni biti, da ga ne zgubimo. Spominjajmo se tudi, da smo sinovi in hčere tistega svetega očaka, ki je rekel svojim prvim učencem :

„Vsmiljeni Bog nas ni poklical, da bi samo za svoje zveličanje skerbili, ampak tudi za zveličanje bližnjega“. Zavoljo tega naj bo naša vera ne samo notranja, ampak tudi zunanja, da se bo v delih razodevala. Vsak se mora po svoji moči potruditi, da ostane sveta vera mej nami vedno čista in živa, pa tudi, da se razširi tudi mej nejeverci, malikovavci in ločenimi kristijani in, če tega drugače storiti ne moremo, bo že to mnogo pomagalo, da bomo podpirali misijone in radi molili za razširjanje svete vere.

Zgled.

Sveti Frančišek je, kaker rečeno, serčno želel sveto vero na daleč okrog razširjati in za njo tudi svojo kri preliti. Zato je, kaker nam sporočuje sveti Bonaventura, trikrat šel mej nevernike. Enkrat je šel tudi pred samega suljtana, ko je ta z mogočno vojsko hotel napasti kristjane pri mestu Damijati. V goreči molitvi Bogu se izročivši je vzel enega svojih tovarišev, ki se je odlikoval po svetosti življenja, ter šel v egiptovsko mesto Damijato, ravno ko je bilo že vse na vojsko pripravljeno. Le z veliko nevarnostjo življenja se je moglo skozi sovražne čete do suljtanovega taborišča. Pa vsa ta nevarnost ni zaderžala hrabrega vojščaka Kristusovega, svetega Frančiška, ker on se ni bal smerti, ampak je še željno iskal priložnosti, za Jezusa in njegovo sveto vero vmreti. Izročil se je Bogu in brez strahu se je približal mohamedanski vojski. Tudi svojega spremljevalca je oserčeval: „Ljubi brat, zaupaj v Gospoda, ker nad nama se spelnjujejo besede svetega evangelija, ki pravi: pošljem vas kaker jagnjeta mej volkove.“ Kmalu sta dospela do mohamedanskih vojakov, ki so na nja planili in so ju terdno zvezana mej mnogim zaničevanjem in tepenjem pred suljtana peljali. Suljtan ju je vprašal, kedo sta in po kaj sta prišla? Frančišek je na to nevstrašeno odgovoril: „Ne ljudje, ampak najvišji Bog je, ki naju k tebi pošilja, o gospod, da tebi in

tvojemu ljudstvu oznanjuja resnice svetega evangelija in ti pokaževa edino pot zveličanja“. Z veliko vnemo je potem oznanjeval enega samega Boga v treh osebah in Jezusa Kristusa zveličarja sveta in odrešenika človeškega rodu. To nevstrašeno obnašanje in vneto govorjenje se je suljtanu tolikanj dopadlo, da je svetega Frančiška več dni pazljivo poslušal in se ž njim prijazno pogovarjal. Sveti Frančišek mu je mej drugim tudi rekel: „Ako se hočeš ti in tvoje ljudstvo k sveti Jezusovi veri spreoberniti, bodem še delj časa tu ostal, in če si v dvojbi, katera vera je prava, ali moja, ali tvoja, daj tukaj zažgati veliko gromado, in bodem jaz stopil na njo in tvoji duhovni, in kmalu boš spoznal, kje je resnica“. Na to mu suljtan odgovori: „Mislim, da naših duhovnikov ne bi hotel nobeden v ogenj iti, ali kako drugo terpljenje za vero prestajati“. „Ako mi oblubiš, pravi nadalje sveti Frančišek, da hočeš ti s tvojim ljudstvom k sveti katoliški veri prestopiti, če bodem jaz brez kake škode iz ognja prišel, hočem sam v gorečo gromado skočiti, in če me bode ogenj opekel, naj bo to za moje grehe, če mi pa ne bode nič škodoval, moraš spoznati, da je Kristus pravi Bog in odrešenik vseh ljudi“. Suljtan pa te ponudbe ni sprejel in se tudi ni spreobernil; ponudil pa je svetemu Frančisku mnogo bogatih daril, katerih pa on ni hotel sprejeti. Zavoljo te nesebičnosti je suljtan Frančiška in njegove brate visoko čislal in kaker neko izročilo pravi, je na smertni postelji sprejel sveti kerst in je ko katoliški kristijan vmerl.

Sveti Frančišek je zapustil mohamedansko šotorišče, ne da bi bil dosegel, kar je želel, da bi bil namreč svoje življenje dal za sveto Jezusovo vero.

Pravilo sv. Frančiška: „Bodite serčni, bratje, in vzemite orožje svete vere“.

MOLITEV.

O Bog, tebi je znana moja vera, pa z aposteljnom te prosim: pomnoži mojo vero; jaz verujem, pa z očetom v

evangeliju te prosim: okrepčaj mojo vero, daj da bo imela tisto luč in tisto moč, kaker ti hočeš, da jo naj ima. Jaz verujem, ti pa, o Bog, váruj me vsega, kar bi moglo to mojo vero otemniti ali oslabiti. Jaz verujem, ti pa, o Bog, daj mi moč in serčnost to vero tudi braniti zoper njene sovražnike do zadnjega mojega diha, jo razširjati po moji moči po vsem svetu in, ako bi potrebno bilo, za njo tudi življenje dati, kaker je to želel naš sveti oče Francišek in kaker so to storili mnogi naši redovni sobratje.

Življenje častitljive Krescencije Kavibajrenske.

P. A. M.

IV. Poglavje.

Samostan Majerhof. — Čudoviti poklic.

V Kaufbajrenu je bil samostan, v katerem so živele v velikem vboštvu sestre tretjega reda sv. Frančiška. Po novjših preiskavah je stala ta hiša vže v enajstem stoletju. Sezidala jo je bila po starem in verjetnem izročilu gospodična Ana Dvorska (vom Hof) okrog l. 1050. Ta prva vstanova ni bila samostan v cerkvenem pomenu, temuč neka hiša, kjer so pobožne žene živele, delale in Bogu služile. To nam pove staro ime te hiše „skupščina sester v Majerhofu“. Kaker druge enake ženske družbe so tudi te sestre po škofijski določbi sprejele vodilo sv. Frančiška, najberže okrog l. 1315. Toda s tem niso nikaker postale odvisne od frančiškanskega reda. Še le po pismu papeža Siksta V. l. 1471, s katerim so bili vsi samostani tretjega reda podverženi oblasti prvega reda frančiškanskega, je bil tudi ta samostan podveržen strasburški ali gorenje nemški frančiškanski provinciji. Duhovno vodstvo in deljenje svetih zakramentov pa je bilo izročeno mestnemu župniku, ker prvi red ni imel v bližini nobenega samostana in tudi ta samostan nobenega duhovnika, da bi v samostanski cerkvi opravljal službo božjo. Še le l. 1478 je neka mašna vstanova sestram pridobila duhovnika, keterega dolžnost je bila v samostanski cerkvi brati sv. mašo.

To je trajalo do leta 1691, ko so prišli v Kavfbajren jezuiti ter prevzeli sv. mašo in spovedovanje v samostanski cerkvi.

Leta 1335 je strašen požar pokončal celo mesto. Le sedem hiš je ostalo nepoškodovanih. Sezidali so sicer spet tudi samostan, pa je bil jako majhin in vbožen. S pomočjo blagih dobrotnikov je prednica Ana Šerih pozneje sezidala še zdaj obstoječe glavno poslopje s cerkvico in vitkim stolpom l. 1470—1472.

Mesto pa je v posvetnih zadevah zahtevalo neko varstveno pravico nad samostanom. To pravico je izverševalo po dveh samostanskih oskerbnikih. Samostan je moral zato neki davek plačevati. Čeravno je mesto živelo v prijaznosti s samostanom, vendar je to varstvo delalo sestram veliko sitnosti. Težko je bilo stališče sester v hudih verskih homatijah v 16. stoletju. L. 1544 je prišlo mesto v oblast protestantov in 6. avgusta l. 1545 je mestno starešinstvo popolnoma prepovedalo katoliško božjo službo. Pet katoliških duhovnikov je zapustilo tedaj mesto. Z lepa in z gerda so si protestantje prizadevali, da bi sestre odvernili od katoliške vere in redovnega stanu. Pa prednjica Regina Kirhmajer in druge sestre, 16 jih je bilo, so ostale stanovitne. Od 7. avg. 1545 do 10. julija 1548 ni bilo v celem mestu nobene katoliške božje službe. Ko je cesar Karol V. premagal šmaljkaldensko zvezo, so se zopet odperle katoliške cerkve. Čeravno so protestantje sestre močno stiskali in krivico jim delali, vendar toliko grozovitosti niso ž njimi počenjali kaker drugod z mnogimi redovnicami.

Ko je naša služabnica božja čutila v sebi poklic za samostansko življenje je najpoprej izrazila to željo tem redovnicam. Posvetna modrost je mogla pač malo najti, kar bi bilo človeka mikalo in vabilo v ta samostan. Znano je bilo veliko uboštvo tega samostana. Koliko je bilo, razvidimo iz tega, da je prednjica m. Ivana Altveger (od l. 1707—1741) pri svojem nastopu našla v samostanski blagajni le pol goljdinarja. Dohodki so bili tako slabi, da so se sestre vkljub pridnega dela komaj preživele. Ta okoliščina je seveda tudi nekoliko slabo vplivala na redovno življenje. Vendar je mnogo sester živelo prav pobožno in popolno. Neketerim je res da manjkalo duha prave pobožnosti in ljubezni. Vendar je Bog od vekomaj izvolil vbogo hčerko siromašnega tkalca, da je to redovno družino v časnem in duhovnem oziru k izgledni popolnosti povzdignila. Po pravici smemo častljivo Krescencijo imenovati drugo vstanoviteljico tega samostana, ker mu je vtisnila svojega duha in ga tako rekoč prestvarila. Skoraj

štirideset let po njeni smrti, namreč l. 1782, je izrekel, gotovo zanesljiva priča, pomožni škof augsburški o izverstnem stanju tega samostana, „da se sme in mora po vsi pravici imenovati najbolj cvetoča vstanova redovne pobožnosti, kamer ne pride najmanjše, kar bi ranilo resnico ali vest.“

Pa vernimo se nazaj in poglejmo, v kakšnem stanu je bil samostan, preden je naša pobožna devica vanj stopila. Terla ga ni samo velika revščina, temuč tudi razne določbe in sitnosti od strani mestnega zbora. Ena taka določba je bila, „da samostan ne sme kupiti nobenega nepremekljivega blaga, kaj tacega tudi nihče samostanu zapustiti ne sme“. Seveda sestre so imele komaj toliko, da so si kupile najpotrebniše stvari, kje bi jim bilo mogoče kupovati še ptuja posestva? Vender jih je ta prepo-ved hudo zadela, ker tako jim je bilo nemogoče samostanu kedaj pomoči. Prav tik samostanske cerkvice je bila namreč neka razupita kerčma, kjer so pijani ljudje po dnevi in po noči zelo motili sestre, posebno pri službi božji. Da bi se tega rešile, bi bile morale to hišo kupiti. Pa to jim je bilo doslej nemogoče, deloma zarađ vboštva, deloma ker jim mestna gosposka tega ni dovolila. Kmalu bomo videli, kako je bila ravno ta zadrega sester tisto sredstvo v božjih rokah, ki je pobožni Ani odperlo zaperta samostanska vrata.

Takrat samostan še ni oskerboval dekliske šole, tudi niso sestre stregle bolnikom, razun v posameznih slučajih. Molitev in ročna dela, to je bilo edino opravilo redovnic. Samostan takrat tudi še ni imel klavzure, kaker jo ima sedaj; ni bil pod oblastjo škofa, temuč pod oblastjo frančiškanskega reda in sicer najprej provincijalja gornje nemške provincije. Ta je vsako leto pregledal samostan, predsedoval izvolitvi prednjice, odločeval v posebno važnih zadevah in kaj vkrenil, ako ni bilo vse v redu.

Vender navadni spovedniki redovnic niso bili iz frančiškanskega reda, temuč so to službo opravljali do l. 1719 svetni duhovniki, pozueje pa jezuiti, ki so imeli v Kavfbajrenu visoke šole.

Pri tej priliki naj povemo še to, kako je bilo sê samostanom po smrti Krescencije. Celo prejšnje 18. stoletje je bil v naj lepšem cvetu. Zveste učenke naše device m. Joahima Rogel (1744—1769) in m. Rafaela Miler (do l. 1799) ste vodile samostan prav v duhu častitljive učiteljice. Njima je sledila m. Elizabeta Ibel (do l. 1822) in njo je zadela nesreča, da so samostan

zaperli in vzdignili. Ob času splošnega preganjanja redovnikov tudi temu kraju čednosti in molitve ni bilo prizaneseno. Leta 1802 je vlada prepovedala sprejemati novinke, pograbila vse premoženje in vse dragocene reči. Gotovo bi bile morale vboge sestre tudi zapustiti samostan, ke bi bila vlada le za kaj mogla porabiti to slabo poslopje. Ker ni nobena sestra hotela iti zopet mej svet, je vlada dovolila, da so smele sestre še v samostanu prebivati. Tako so pobožne, izgledne redovnice nadaljevale svoje navadne sv. vaje, kaker bi se ne bilo nič zgodilo ter terdno upale, da se bo spolnilo prerokovanje častitljive Krescencije, ki je naprej povedala, da bo samostan zatert, da bo le malo sester v njem prebivalo, da pa ne bo popolnoma vničen, temuč da bo poznejši čas več redovnic v njem prebivalo, kaker ob njenem času. To se je tudi vresničilo. Se stanovitnostjo in po božji previdnosti so sestre vstrajale do l. 1831, ko je blagi kralj Ludovik I. zopet jím dovolil novinke sprejemati pod pogojem, da bodo žanaprej podučevale deklice. Takrat je živelo še šest sester od vseh onih, ki so bile l. 1802 v samostanu.

Prednjica je bila m. Frančiška Wideman; zadnja iz stare šole častitljive Krescencije, sestra m. Ignacija Begle, je vmerla še le 15. febr. l. 1864. Vresničilo se je tudi to, da se je število sester pomnožilo. Mejem ko se je moglo prej komaj dvajset novinek sprejeti, živi zdaj tamkaj pet in petdeset sester, ki v raznih šolah z velikim vspehom izverstno delujejo. Novejši čas so sestre sprejele v svojo skerb Marijin zavod z otroškim vertcem v Kemptenu, šolo in otroški vertec v Obergincburgu in vodstvo zavoda za bebce v Ursbergu.

Ker se je število redovnic tako pomnožilo, je bilo potrebno samostan nekoliko razširiti; tudi cerkev je lepo prenovljena. V samostanu in samostanski opravi je pa še vse tako priprosto, kaker je bilo ob času pobožne služabnice božje. Cerkev je, čeravno ima lep stolp, tako nizka in majhina, da bolj zasluži ime kapela; vender ima tri oltarje. Kor za redovnice je nad cerkveno ladijo in okrog velikega oltarja. Na korn je mnogo lepih podob, ki močno zbudajo pobožnost. Tukaj je tisti kraj milosti, kjer je Krescencija veči del življenja preživela in mnogo božjih milosti prejela. Klečalnik, na katerem je Krescencija kot prednica molila, je še okičen z njenimi podobnicami in drugimi pobožnimi rečmi.

Ko smo tako ogledali samostan, vernimo se k pobežni devici. Neomahljivo je bila prepričana, da jo je Bog izvolil za

popolno redovno življenje. Hrepenenje po tem svojem cilju ji ni dalo miru; sililo jo je ljubemu očetu razodeti to serčno željo ter ga prositi, naj ji pomaga ali ji vsaj dober svet da, kako bi mogla biti sprejeta v samostan. Ali, komaj je bila svojemu pobožnemu očetu to željo razodela, pa se je on tako vperl temu, da kaj takega ni pričakovala. Kar odločno je njeno prošnjo odbil in mnogo si je prizadeval, da ji to misel iz glave izbije. Rekel ji je, da mu je popolnoma nemogoče spraviti skupaj za sprejem potrebno doto, da je samostan silno vbožen, življenje v njem tako težko, da ne bo mogla prestati; dosti boljše bo, ako pri njem ostane in se v deviškem stanu živi z delom svojih rok.

Dobri oče je dal s tem govorjenjem zopet dokaz, ki ga skušnja poterjuje, da so stariši slabi svetovavci, keder si otroci redovni stan izbirajo. Ker se mu je ločitev od ljubega otroka tako grenka zdela, da je to čustvo otemnilo v njem luč sv. vere, je vso to zadevo presojeval le po človeških ozirih in slabo svetoval. Pa božje misli in poti so bile drugačne in zato se od božjega duha razsvitljena devica zdaj v prvič ni mogla vdati dolobi očetovi. Neomahljiva je ostala v svojem sklepu in trdna v zaupanju na pomoč božjo. Ker so bile vse prošnje zastonj in oče še poskusiti ni hotel, da ji pridobi sprejem v samostan, je šla sama k prednici m. Tereziji Šmid ter jo ponižno s tresočim srcem prosila za sprejem. Kaker ji je bil oče naprej povedal, ni bila vslišana, ker je bil samostan preveč vbožen in ni bilo mogoče nobene device brez vsega premoženja sprejeti. Prosila je še večkrat, pa vselej brez vspaha.

Toda serčna deklica ni obupala, ker je vedela, da je pri Bogu vse mogoče. Podvojila je svoje molitve ter se vadila v tisti čednosti vere, ketera vse težave, če so tudi kot hrib velike, premaga. Tako zaupanje ni moglo biti osramočeno in Bog je hotel svojega otroka čudovito potolažiti. V spalnici sester, blizu kora, je visel križ, kaker se lahko še zdaj vidi. Ko je šla enkrat pobožna Ana mimo njega, je predenj pokleknila in s težkim srcem prosila zaželeno milost. Tedaj je slišala razločno iz ust podobe te besede: „Tukaj bo tvoje stanovanje.“ Popolnoma zanesljiva sestra m. Gabriela Merc pripoveduje zraven še to okoliščino: „Ta podoba križanega je imela poprej usta zaperta, kaker so vse stariše sestre dobro videle in meni in mojim sosestram pripovedovale. Od tega časa pa, ko je Krescencija slišala te besede, so ostala usta odperta, kaker more vsaketeri še dandanašnji in sicer

na ravno tistem kraju, kjer je prej visela, videti.“ Res ima še zdaj podoba nenavadno odpertá usta, kakor bi hotela komu kaj zaklicati. Redovnice so se mnogo čudile in govorile o tem spremenjenju podobe; pa noben človek ni slutil, kako se je to zgodilo. Še le mnogo let pozneje je prišlo izverstni prednici m. Ivani Altveger na misel Krescencijo o tem poprašati. Ta je zaerdela in prisiljena po pokorščini je vse povedala, kako se je bilo zgodilo, kakor je imenovani in mnogim pričam razodela.

Na tako čudoviten način potolažena devica tega čudovitega dogodka celo svojemu očetu ni hotela povedati, le samo to je rekla: „Moj oče, verujem in terduo upam, da bom prišla v ta samostan.“ Oče jo je pa posvaril besedami: „Kaj govoriš, otrok moj? Kaj si domišljuješ? Vsaj poznaš naše vboštvo; te misli si za vselej iz glave izbij. Jaz ti ne morem nič dati in brez časnega premoženja te ne bodo sprejeli.“

Toda služabnica božja je mirno in zaupljivo čakala, da ji bo Bog odperl samostanska vrata. Mej tem so ljudje po mestu zvedeli, da prednjica samostana ni hotela sprejeti pobožne Anice. Toliko pa je bilo spoštovanje in ljubezen vseh do te device, in tako terduo prepričanje, da bi bil „tak angelj“ v najlepšo slavo samostana, da so se od vseh strani celo iz ust protestantov slišale ostre besede in grajanje samostana.

Mej tem pa je previdnost božja vže vgladila pot ter se poslužila v zveršitev svojih sklepov celo protestanta, namreč kaufbajrenskega župana, Matija Verle iz Verburga. Po njem je hotel Bog osloboditi samostan hudega zla, ob enem pa mu podeliti velik, takrat še ne cenjen zaklad. Dobri mož, čeravno protestant, je spoznal krivico, katero je delalo mesto samostanu s tem, da mu ni dovolilo kupiti one kerčme, ki je toliko motila službo božjo. V mestnem zboru se je tako krepko potegnil za samostan, da so odborniki enoglasno sklenili, prav za majhine denarje tisto kerčmo odstopiti samostanu. Za to veliko vslugo so mu bile sestre dolžne izkazati hvaležnost in ozirati se na njegove želje.

On je pa vže od otroških let poznal in občudoval pobožno Ano in prav hudo mu je bilo, da ni bila sprejeta v samostan. Precej je sklenil, porabiti za njo ves svoj vpliv. Ne da bi Anica ali njeni stariši za to kaj vedeli jo je on prednjici in drugim sestram toplo priporočil, naj to sicer vbogo pa na čednostih neprimerljivo Ano Hes sprejmejo mej se. Dostavil je tudi te besede: „Večna škoda bi bila, ke bi moral tak nedolžen angelj ostati mej svetom.“

Takemu priporočilu se sestre seveda niso mogle vstavljati, posebno ker je ta blagi gospod Anico priporočil tudi ravno tedaj navzočnemu provincijalju p. Odoriku Šnablju. Ta je precej poklical nič slutečo Anico ter se tako prepričal o njenih čednostih, da je odločno zahteval, naj jo sprejmejo brez vsake dote. Sestre so se kmalu zbrale v posvetovanje in 5. junija l. 1703 enoglasno sklenile, da se Anica sprejme v leto poskušnje. Tako se je njeno dolgoletno čakanje, upanje, prošnje in molitve in hrepenenje nadomoma po božji previdnosti spolnilo in sicer na tak način, kaker bi se ne bil nihče nadejal. Tako poseže božja roka najraje vmes tamkaj, kjer vsa človeška moč in modrost nič ne opravi.

Nepopisljivo je bilo veselje pobožne device. Vsi, ki so jo poznali so se z njo veselili, posebno pa dobri župan. Še večja je bila njena sreča, ker ji je bilo dovoljeno vže čez enajst dni stopiti v samostan. 16. junija, ko je bila dvajset let in devet mesecev stara, je zapustila očetovo hišo, kraj miru, nedolžnosti in tihe sreče v varstvu dobrih starišev, ter sledila klicu Križanega, ki je globoko v njeno serce zapisal besede: „Kedor se vsemu ne odpove, ne more moj učenec biti.“ Luk. 14, 33. Pač je žalost in veselje napolnjevalo njeno dušo, ko se je poslavljalja od ljubih domačih in morebiti ji je bilo tesno pri sercu, ko je prestopila samostanska vrata in je v duhu slutila, koliko veselja in žalosti, boja in zmag jo čaka v novem življenju.

Oblečena je bila precej drugi dan brez vsake priprave, katero prednost ni dobila še nobena sestra ne prej ne za njo. Na povelje provincijalja je opravil ta obred gvardijan augsburškega frančiškanskega samostana p. Frančišek Imhof.

S tem se je pričel popolnoma nov oddelek njenega življenja. Nastopila je sv. križev pot, ki naj bi jo pripeljal na verhuncz najčistejše ljubezni. Duh Gospodov, ki jo je vodil od njenih otroških let, ki z močjo sega od kraja do kraja in vse prijetno vrejuje, jo je š čudovito močjo vodil od stopnje do stopnje ter premagal vse dozdevne zapreke na klinih zlate lestvice, ki pelje h Kristusu.

Uči se kerščanska duša, slediti vodstvu božjemu; spolnuj, kar govori psalmist: „Izroči Gospodu svojo pot in upaj nanj; in on bo storil“. Ps. 36, 5.

O angeljih.

(Priredil Fr. Majdič.)

(Dalje.)

II. Kedaj in zakaj je Bog angelje vstvaril. —
Njih število in razverstitev.

Kedaj je Bog vstvaril angelje? Na to vprašanje nam določno odgovarja četerti Lateranski cerkveni zbor: „Stvarnik vseh vidnih in nevidnih, duhovnih in telesnih reči je po svoji neomejeni moči ob enem v začetku časa iz nič naredil obojno stvar, duhovno in telesno, angeljsko namreč in zemeljsko, in potem človeško, takorekoč skupno, obstoječo iz duše in telesa.“ Bog je torej vstvaril v začetku angelje in svetove, potem še-le prva človeka v raj.

Rekli smo že, da je Bog vstvaril vse stvari sebi v čast in slavo. Tudi angeljem je določil od vekov njih namen. Zato oni Boga brez prestanka hvalijo, slavijo, poveljujejo, častijo, molijo, oni mu z največjim spoštovanjem zvesto služijo veseleč se svoje neizmerne sreče. Psalmist poje: „Hvalite Gospoda vsi njegovi angelji, ki, mogočni v moči, izpolnjujete njegovo voljo“ (Ps. 102, 20). Vse stvari pa so v mejsebojni zvezi. Bog ni nobene vstvaril, ki bi brez koristi za druge samo njegovo ime povelečevala. Angelje je odločil, da imajo posredovati mej njim in mej vidnim stvarjenjem, keterega kralj je človek. Angelji so torej Božji služabniki, ki skerbijo za našo časno in večno srečo. Bog je namreč „svojim angeljem zapovedal za voljo tebe, da te varujejo na vseh tvojih potih (ps. 90, 11). Kolika ljubezen Božja, kolika čast za nas!

Božjo ljubezen in njegovo veličastvo pa povelečujejo milijoni in milijoni angeljev. Njih število je neizmerno. To nam priča sv. Janez, ki piše: „In sem videl in slišal glas veliko angeljev okrog sedeža.... in njih število je bilo tisočkrat tisoč“ (Skriv. razod. 5, 11). „Tisočkrat tisoč“ je svetopisemska beseda, ki pomeni neizmerno število. O silni množici angeljev nam pripoveduje tudi prorok Danijel, ki je videl v prikazni večnega sodnika. Le-ta je sedel na ognjenem sedežu. Obdajali so ga angelji,

„tisočkrat tisoč mu jih je streglo in deset tisočkrat stotisoč jih je stalo okoli njega (Dan. 7, 10). Cerkveni učeniki sodijo, da je angeljev več ko vseh ljudi vseh časov in krajev, več ko zvezd na nebu, cvetlic po travnikih, peska na morskih bregovih. Ne čudimo se temu! Le pogledjmo malo okrog sebe po stvareh na zemlji! Kako ogromno je njih število! Če je pa telesnih stvari toliko, smemo sklepati z veliko gotovostjo, da je angeljev še več, ker so popolniši. Božje veličastvo se namreč lepše razodeva v popolniših, ko v manj popolnih stvareh. Število angeljev je torej nezapopadljivo veliko.

Kaker so pa druge stvari božje različne mej sabo, tako je dal Bog tudi angeljem razne darove in moči ter jih razverstil po njih lastnostih. Razlikujejo se glede ljubezni in spoznanja. Vsled tega na različne načine hvalijo in slavijo svojega Gospoda.

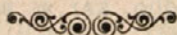
Cerkveni očetje delijo angelje v devet verst ali korov, pri čemer se opirajo seveda na nauk sv. pisma. Angeljski kori so tem popolniši, čim višji so. Posamezne verste se po redu imenujejo sledeče: angelji, nadangelji in pervaštva, ki delajo nižjo veliko skupnost ali hijerarhijo; k višji skupnosti štejemo oblasti, moči in gospodstva; prestoli, kerubini in serafini pa spadajo k tretji in najimenitnejši skupnosti ali hijerarhiji.

Angelji so poslanca Božji in oznanjevalci menj imenitnih reči; nadangelji pa opravljajo najvažniša poslanstva. Izmej nadangeljev so trije vsakemu po imenu znani. Oni, ki se je na čelu zvestih angeljev bojeval proti satanu in njegovim tovarišem odpadnikom, se imenuje po svojem bojnem izreku Mihael, ali „kdo je kaker Bog“. Gabrijel („moč Božja“) je oznanil Mariji, da bo mati obljubljenega Odrešenika. Nadangelj, ki je spremljal mladega Tobija in njegovega očeta ozdravil slepote, pa se imenuje Rafael ali „zdravilo Božje“. Rafael je eden od sedmih duhov, ki so pred Božjim sedežem (Tob. 12, 15); njega je Bog pošiljal Izraelcem v pomoč. V četerti Ezdravi knjigi, ki je v svetopisemskem dodatku in ne spada k onim, katere je sv. Cerkvev poterdila, se še navaja nadangelj Uriel, t. j. „luč Božja“ (4 Ezdr. 4, 1). — Angelji tretjega kora se imenujejo pervaštva, ker so na čelu angeljem nižje verste. Oblasti kroté duhove teme, ki so jim podložni. Moči delajo čudeže. Gospodstva imajo oblast nad blaženimi duhovi in vidnim svetom. Prestoli so angelji miru in po posebni milosti prisledniki v Božjih sodbah.

Kerubini (junaki) se odlikujejo po izrednem umu in spoznanju Božjem. Oni so podoba postave. Ko je Bog perve stariše pehnil zaradi njijunega greha iz raja, tedaj „je postavil pred vert veselja kerubine z ognjenim in švigajočim mečem varovat pota k drevesu življenja“ (I. Mojz. 3, 24). — Najpopolnši angelji pa so serafini, ki presegajo vse angelje po svoji goreči ljubezni. Prerok Izaija je v prikazni „videl Gospoda sedeti na visokem in vzvišenem sedežu..... Serafini so stali ob njem, po šest perotnic je sleherni imel: z dvema so si obraz zakrivali, z dvema so si zakrivali noge, z dvema so pa letali“ (Iz. 6, 1. 2).

Tako so razverščene neštevilne trume angeljev. Veličanstvu božjemu se spodobi, da ima nekatere služabnike vedno okrog sebe, po drugih daje povelja, katera tretji izvršujejo. Angelji se sicer delijo v posamezne verste, ali vsi so z ozirom na spoznanje in voljo v najlepšem duhovnem občestvu, vsi blaženi duhovi so eno kraljestvo luči in resnice. V devet korov ločene družji jedna vez, vez najčistiše ljubezni do Boga, vsi so kaker eno samo morje ljubezni.

(Dalje pr.)

Svetega Franciška Saleskega nauki o popolnosti.

Kako se je treba obnašati sè svetom.

Ti me vprašaš, ali je mogoče doseči nekoliko popolnost, tudi ako se svet samo vidi. Popolnost ne obstoji v tem, da sveta ne vidimo, ampak v tem, da ga ne uživamo, da svetu enaki ne postanemo.

Svet, t. j. njegove nespametnosti gledati, je vedno nevarno; ker kedor jih gleda, je v nevarnosti, da se mu ne vname veselje in ljubezen do njih. Kedor je pa čverst in odločen in kedor se jim je očitno odpovedal, temu ne škodi njih pogled.

Popolnost življenja obstoji v popolni ljubezni, ker življenje naše duše je ljubezen.

Pervi kristijani so bili s telesom na svetu, a ne sè srcem. Po besedah aposteljnovih je bilo njih življenje v nebesih, in zato so biti zelo popolnoma.

Nigdar ne bi hotel terpeti hinavščine ali pótuhnjenosti. Pokažimo se svetu, kakeršni smo. Priprostost in odkritoserčnost so čednosti pravega kristijana.

Ako nas svet zaničuje, veselimo se, saj ima prav; moramo pač priznati, da smo vredni zaničevanja in preziranja, zavoljo še mnogih naših nepopolnosti. Ako nas svet spoštuje, prezirajmo njegovo sodbo, ker je slep.

Pusti, naj svet govori in misli, kar hoče, dobro ali zlo. Nemaraj, kaj morebiti on o tebi misli, dobro ali slabo. Nikar ne glej ne na njegovo hvalo in ne na grajo, ker svet je klepetavec, ki vedno preveč reče, naj bo kaj dobrega ali kaj slabega.

Tega ne odobrujem, da bi kedo nalašč kaj pogrešil, zato da bi bil zaničevan; to ni nikedar prav, in daje bližnjemu priložnost grešiti.

Le na Boga glejmo in nikar ne pazimo pri svojih djanjih, kako svet o njih misli in s kakšnim obrazom jih gleda.

Lahko se ogneš temu, da ne obudiš v drugih dobre misli o sebi; tega pa ne smeš storiti, da bi jih pripravil, da bi slabo sodili o tebi, še zlasti ne z nalašč storjenimi pogreški.

Večkrat boš imel opraviti z otroci tega sveta, ki bodo po svoji navadi v vsem našli kaj prigovora, kar bodo na tebi videli, ali pa mislili, da vidijo, kar se ne strinja z njih nagnjenjem. Nikar se ne spuščaj v prepir z njimi; nikar ne pokaži nobene nevolje zavoljo takih izrazov; marveč derži se, kaker da na to ne gledaš; pojdi mirno svojo pot in priporoči take vbožce vsmiljenju božjemu. Treba jih je pomilovati, ako nahajajo svoje veselje v zasmehovanju in sramotenju tega, kar zasluži čast in spoštovanje.

Kristijani smo, prerojeni v kervi Jezusova Kristusa; to je vsa naša čast, da je namreč vmerl naš božji Zveličar za nas.

Misli na večnost.

Vidim, da prav zložno živiš, da ti nič ne manjka. Glej, da ne navežeš na to svojega serca. Salomonu, najmodrejšemu človeku, je bilo dopadenje nad njegovimi palačami in opravo začetek pogube in prežalostnega padca, čeravno je bilo vse to primerno njegovi kraljevski časti.

Vse mine. Po kratkih dnevih minljivega življenja dojde večnost. Malo je na tem ležeče, ali tukaj vgodno ali nevgodno živimo, samo da bo večnost, ketera nas čaka, naša tolažba!

Ne pozabi zverševati voljo božjo tudi tedaj, ko se ti bo zdelo terdo. To ni kaj posebnega Bogu biti hvaležen in zadovoljen pri tem, kar nam dopada. Otročja ljubezen zahteva, da si

mu tudi v tem dopasti prizadevamo, kar je nam nepovoljno, kar nam pa mora biti po volji zato, ker je njemu všeč.

Spominjaj se tega, kar je rekel njegov preljudi Sin: „Z nebes sem prišel, ne da bi delal svojo voljo, ampak voljo tistega, ki me je poslal“. (Jan. 6, 38.) Ali nisi kristijan zato, da spolniš voljo tistega, ki te je po Kristusu prejel za svojega otroka, da postaneš deležnik njegove večne dédiščine?

Dogodi se včasih, da se ločimo brez nade, da se bomo še kedaj na svetu videli. Prosimo Boga milosti, na tem našem popotovanju tako po njegovi volji živeti, da se bomo mogli v nebeški domovini, ko tjakaj dojdemo, najti in veseliti, spominjajoč se, da smo se nekedaj na svetu videli in se razveseljevali v pogovorih o nebeških skrivnostih. Le tedaj nas more veseliti naše poznanje na svetu, ako kaj doprinese na čast božjo in za naše zveličanje.

Prizadeni si ohraniti serčno dobrovoljnost, ketera krepča duha in spodbuja bližnjega.

Idi v miru in Bog naj te vedno varuje. Naj te vodi vedno za roko na poti svoje svete volje.

V človeškem življenju je vedna prememba.

Res prav dobro delaš, da izročuješ svoje želje v roke previdnosti božje, da ti tiste (želje namreč) ne zabavljajo z nepotrebnostmi tvoje duše, in da je ne vznemirjajo.

Prosimo Boga, naj nam da spoznati svojo voljo, in prizadenimo si našo vravnati tako, da ne bo hotela družega, kaker to, kar in kaker Bog hoče, — pa bodimo mirni.

Jaz vidim, da se v tvoji duši menjujejo vsi štirje letni časi : občutiš zdaj suhoto in zopernost zime, zdaj pomladansko roso s prijetno vonjavo cvetlic čednosti, zdaj, kaker v vročem poletju, gorečo željo po dopadajenju božjem. Manjka še samo jesen, od ketere praviš, da ti obeta malo sadu. Ali večkrat se zgodi, da se pri mlatvi in ko se stiska grozdje več dobi, kaker se je ob žetvi in tergatvi pričakovalo.

Morebiti si želiš, vedno pomlad ali poletje? Ne, notranje življenje potrebuje ravno tako raznoličnosti, kakor zunanje. V nebesih bo stanovitna lepa pomlad, večna toplota ljubezni, in ne prestando jesensko veselje — brez zime.

Ali tukaj je potrebna tudi zima, da se vadimo v zatajevanju in v marisketeri čednosti, ketera ne bi vspela v kakšnem vgodnišem letnem času.

O vaji v čednostih in odgoji.

Stopajmo le tako naprej. Ako imamo terdno dobro voljo, ne moremo pota zgrešiti. — Glede vaje v čednostih, ni potrebno, da neprestano pazimo na vsako posebe; to bi nam preveč duh težilo.

Ponižnost in ljubezen ste poglavitni čednosti, s katerimi so vse druge v zvezi in od katerih so odvisne. Treba se je torej teh dveh zvesto okleniti. Ena je najnižja, druga je najvišja. Vzdržanje celega poslopja je odvisno od temelja in strehe.

Ako se na te dve čednosti vedno dobro pazi, ne bo težavno gojiti tudi druge, ker té dve ste roditeljici drugih, sledijo jim kaker otroci materam.

P.—n—n.

Pervo sveto obhajilo.

Po velikonočnih praznikih, ko so odrasli kristijani večinoma pri svetem obhajilu za veliko noč vže bili, to je prijetni čas, ko se po skoraj splošni navadi v katoliški cerkvi, tudi mladina, ki je dosegla primerno starost, pripravi k svojemu prvemu svetemu obhajilu. Zato je ta čas pač najprimerniši, da tudi mi kaj malega spregovorimo o tej vsakemu kristijanu tako veseli slovesnosti.

Pervo sveto obhajilo ostane človeku, ako ga prejme dobro pripravljen, v živem spominu vse življenje. In ta spomin ni prazna reč; veliko moč ima, da varuje človeka v skušnjavah, da ne pade, veliko moč, da ga pripelje na pravo pot, ako je zašel, veliko moč, da ga tudi v raznih težavah in britkostih vzdiguje k tolažbe polnemu zaupanju na Boga in vdanosti v njegovo sveto voljo.

Kako srečnega se čuti pri svojem prvem svetem obhajilu nedolžen otrok, ki ima v sercu neomajano, živo vero! Kako ga mora vsega prevzeti terdno in gotovo prepričanje, da sprejme pod podobo svete hostije Boga samega, vsegamogočnega, neskončnega, večnega, Boga, ki je vstvaril nebo in zemljo, ki je vstvaril tudi njega iz gole ljubezni, vstvaril za neskončno, neminljivo srečo v nebesih! Kako ga mora s priserčno radostjo in ljubeznijo napolniti zlasti tudi ta blagodejna misel, da sprejme Boga ko človeka, resničnega, pravega človeka s pravim, živim telesom, pa človeka, ki je mej vsemi ljudmi na zemlji njegov najboljši, naj-

zvestejši prijatelj, prav tistega dobrega človeka, ki je nekedaj s toliko ljubeznijo k sebi klical otročiče: „Pustite male k meni, saj je njih nebeško kraljestvo!“

Vse to in še več takega bi moral sicer premišljevati in čutiti verni kristijan tudi še pozneje, keder koli pristopi k svetemu obhajilu; vender je vtisek takih občutkov pri prvem svetem obhajilu pač najgloblji, tako da ostane torej tudi najdalje in najživeje v spominu. Seveda pa je to tako, le kjer je od ene strani otrok na ta sveti zakrament v resnici, kar se da, dobro pripravljen in kjer se od druge strani pri deljenju prvega svetega obhajila tudi vse tako godi, kaker je najprikladniše namenu, da se v mladih sercih ohrani prava pobožnost in vname ogenj resnične, žive ljubezni do milega Jezusa.

Otroke za prvo sv. obhajilo pripravljati ima gotovo najprej duhovnik, katehet. Učiti jih ima tistih kerščanskih resnic, ki so jim zlasti potrebne, da vedo, kaj je sveto obhajilo, koga prejmejo in kako se imajo pri tem zadržati. Pa ne le na znanje, ne le na razum ima gledati, ravno tako, če ne bolj, ima delati na serce, na voljo, ima skrbeti za lepo vedenje in pobožno življenje mladih kristijanov, ki imajo pristopiti k mizi Gospodovi. Zlasti v poslednji reči pa morejo in so dolžni pomagati duhovniku tudi stariši in drugi domači.

V ta namen se imajo, kaker vedno, tako še posebej, ko prihaja čas prvega svetega obhajila, kar se najskerbnejše da, ogibati vsega, kar bi koli bilo kako v spotiko malim. Pa tudi naravnost naj jih opominjajo pri vsaki primerni priliki, kako imeniten in blagoslova poln čas se bliža, kako se naj torej skerbno varujejo tudi majhinega greha, kako krepko naj napredujejo v dobrem. Posebno uspešno bo, če bodo znali svoje prigovarjanje, svoje nauke in opomine pojasniti in podpreti tudi z lepimi zgledi pridnih otrok, svetnikov ali drugih imenitnih mož, ki so se še v poznem življenju z največim veseljem spominjali svojega prvega svetega obhajila.

Tako se pripoveduje o francoskem cesarju Napoleonu I., da je na verhuncu svoje slave, vprašan od svojih generaljev, kateri dan je bil najsrečniši njegovega življenja, odločno odgovoril: „Dan mojega prvega svetega obhajila.“ Neketeri generalji so se neki nasmehnili na to; eden si je natihoma solze obrisal. To je cesar opazil in stopivši k njemu je dejal: „Ne morem ti povedati, generalj moj, kako me serčno veseli, da si me vsaj ti razumel.“

Če se je tako posvetnemu človeku, kakor je gotovo bil cesar Napoleon I., ko najsrečnejši dan v življenju živo v spominu ohranil dan prvega svetega obhajila, koliko bolj je pač moral osrečiti ta dan pobožnejše kristijane, zlasti svetnike, katerih so mnogi hrepeneli po njem, od kar so k pameti prišli.

Takih zgledov je najti več ali menj v vsakem „življenju svetnikov“; naj bi ž njimi ne le kateheti, temuč tudi stariši in drugi domači radi spodbujali mladino in pripravljali na slovesni dan. Pa tudi vsaki drugi zgled posebne ljubezni in gorečnosti do presvetega rešnega Telesa bo pripomogel, da se doseže lepi namen, da se vnamejo mlada serca za ljubega Jezusa v najsvetejšem zakramentu. Eden tak zgled iz prvih časov kerščanstva bodi dostavljen tem verстам, ginja dogodka sv. marternika Tarzicija. Posneli smo jo po spisku, ki smo ga našli v amerikanškem nemškem mesečniku „St. Franziskus Bote“.

Tukaj le še nekoliko opominov, kako naj bi zlasti doma stariši skerbili, da se otroci vredno pripravijo in pobožno opravijo svoje prvo sveto obhajilo!

Pred vsem naj skerbe, koliker le morejo, da bodo otroci odkritoserčno in skesano opravili spoved. Previdno naj jim pri-govarjajo, da naj nikar ne zamolče ničesar, kar jim vest očita. To je posebno potrebno pri dobrih, pa boječih otrocih. S takimi bo tudi moder spovednik jako rahlo in previdno ravnal; ena sama preostra besedica bi sicer iz nič lahkó napravila veliko zlo.

Priporoča se navadno, naj otroci stariše odpuščenja prosijo, ko imajo iti k spovedi. Dobri stariši pa naj jim tudi sami k temu primerno priliko dajo, naj jim besedo tako rekoč na jezik polože; potem se bodo otroci z nekakim olajšanjem napotili v cerkev.

Ob tem času naj stariši otrok tudi ne preobkladajo s takimi deli, ki bi jih vtegnila posebno motiti. Če je količkaj mogoče, naj jim dajo primeren prostorček, kjer bodo mogli mirno sami zase opravljati kaj več molitvic in izpraševati vest, ne da bi jih pri tem kedo motil.

Za dan prvega svetega obhajila naj jim oskerbe, če kolikaj vterpe, novo čedno in spodobno obleko, stanu in navadi dobrih kristijanov in pametnih ljudi tistega kraja primerno. Vsake nečimernosti in zlasti smešnega posnemanja, kakor se vidi pogostoma pri gosposkih otrocih, naj se pri tem skerbno varujejo, da bo otrok ta sveti dan svoje misli imel, ne pri svoji obleki, temuč

pri svojem Bogu in zveličarju. Ali ne le nečimerna, tudi preborna, od oprave drugih prerazlična obleka bi otroka motila, ker bi se je sramoval. Zato bi storili premožni ljudje lepo in dobro delo, ako bi za prvo sveto obhajilo vbogim otrokom, katerim je stariši ne morejo preskerbeti, darovali primerno spodobno in čedno obleko.

Po mestih in tudi drugod je pri gospodi navada, da gredo deklice belo oblečene k prvemu svetemu obhajilu. To je lepo in primerno za to priliko, vendar seveda tega ne moremo priporočati vbožnim ljudem, ker bi se pozneje taka obleka le redko kedaj mogla rabiti. Tudi če bi bila mej večinoma vbožnimi kaka premožniša hiša, naj taki stariši svojega otroka ne opravljajo tako, da bi se mnogo razločil od vbožih, zlasti pa naj ne obešajo nanj kakega posebnega lepoticja, zlata, biserov ali dragih kamenov.

Ko določeni srečni dan napoči, dobri otroci zgodaj vstanejo ter posebno čisto vmijejo obraz in roke; lase naj čedno počesujejo. Skerbna mati bo pazila na vse in dober oče bo tudi, koliker se da, odložil svoje druge opravke, akoravno bi bil morebiti delavnik; tolikanj gotoviše pojde tudi sam s svojimi sinkom v cerkev v nedeljo ali praznik.

Kjer je navada, da derže otroci pri prvem svetem obhajilu goreče sveče v rokah, naj bi se pazilo, da bi tudi pri tem ne bilo razločka mej bogatimi in vbožimi. Vendar te navade, kjer je še ni, s tem ne mislimo priporočati, ker bi goreča sveča vendar le vtegnila motiti obhajanca ter pazljivost odtezati od poglobitnega, svetega rešnega Telesa.

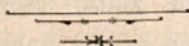
Kako se je zadržati pri svetem obhajilu samem, o tem gospodje kateheti podučijo otroke. Stariši naj pa skerbe, da jih potem, ko je v cerkvi vse lepo opravljeno, tiho in mirno, nekako v svetem strahu zopet domov odpeljejo. Ako imajo primeroma daleč do doma, ni napačno, če jim prej preskerbe nekoliko zajterka, ali nikaker ne, da bi se delj časa mudili v kerčmi, morebiti celo pri vinu ali žganju. Da tudi doma dobe kaj boljšega, je ravno tako prav; vendar bodi vse le zmerno in v strahu božjem.

Hvale vredno je naposled, ako stariši v spomin prvega svetega obhajila svojemu otroku podare kako lepo molitevno knjižico ali kaj takega. Mej gospodo je nekod navada, da tudi drugi sorodniki in znanci prvoobhajancu poklonijo kake majhine darove, n. pr. šopek lepih cvetlic, kako cvetočo rastlino v posodi

ali kaj podobnega. Tudi to je hvale vredno, ker poterjuje prvoobhajanca v sveti veri, ko vidi, kako se tudi drugi ž njim vesele, in budi v njegovem sercu ljubezen do svojih najbližnjih. Prvoobhajancu ostane na to dolžnost darovavce osebno obiskati ter se jim lepo zahvaliti. Vender se naj to zgodi kak dan pozneje; na dan sy. obhajila naj bo lepo doma in pa v cerkvi. V cerkev naj gre, če le količkaj mogoče, tudi popoldne. Zjutraj je prišel Jezus k njemu, popoldne naj gre on k Jezusu.

Seveda se posebno priporočaj prvoobhajancem, naj tudi na dalje, keder le morejo, vsaj na kratko obiščejo v cerkvi sveto rešno Telo, naj primerno pogostoma hodijo k svetemu obhajilu, zlasti pa naj zmirom tako žive, kaker je ljubi Jezus učil in živeti zapovedal.

P. B. R.

T A R Z I C I J.

Povest za mladino, ki se pripravlja k prvemu svetemu obhajilu.

Tri sto let po Kristusu, to ste pač vsi že slišali ali brali, kako je tekla kri po vseh delih rimskega cesarstva, kako so ajdje v svoji slepoti morili vboge kristijane, zato ker so molili enega samega Boga, stvarnika nebes in zemlje. Ajdje so imeli pa izmišljenih malikov brez števila, sami niso vedeli koliko, in teh kristijani niso marali moliti, ker bi bil to velik greh. Rim je sedaj poglavitno mesto katoliške cerkve, sedež njenega poglavarja svetega očeta papeža; tedaj je bil pa Rim glavno mesto blizu vsega znanega sveta, kjer je bila dovoljena vsaka še tako neumna kriva vera, samo prava vera Kristusova je bila prepovedana. Na tisoče in tisoče kristijanov je tam za njo kri prelilo. Skrivati so se morali pod zemljo, v ozkih temnih hodnikih, ki se še zdaj vidijo; imenujejo se katakumbe. Tam so se kristijani skrivaj shajali k božji službi, tam so tudi svoje mertve pokopavali.

Ob času, ko se je zgodilo, kar vam mislim zdaj povedati, je bilo spet dosti kristijanov zapertih v ječah in so imeli smert storiti. Pobožni duhovnik Dijonizij je v katakumbah sveto mašobral in kristijani so bili pri svetem obhajilu. Tudi vbogi jetniki bi bili radi prejeli sveto rešno Telo, preden vmerjo, ali Dijonizij

in drugi duhovniki jih niso mogli iti obhajati, zato ker so jih ajdje poznali, prišli bi jih bili na poti in vmorili, in sveto rešno Telo bi jim bili vzeli in sam Bog ve, kaj bi bili storili z njim.

Sveto rešno Telo je ležalo pripravljeno na altarju in mašnik Dijonizij se je ozerl po ljudeh, da bi dobil koga, ki bi ga varno mogel ponesti jetnikom. Kar pristopi deček Tarzicij, ki je Dioniziju pri maši stregel, ter poklekne k nogam mašnikovim in stegne roke, da bi sprejel najsvetejše.

„Ti si premlad, otrok moj!“ pravi mašnik prijazno.

„Zato mi tudi ajdje ne bodo nič storili, ker sem še tako mlad. Ne bodo mislili, da nesem jaz sveto rešno Telo. O kako se veselim tolike časti! Ne odreci mi, kar prosim, častitljivi oče!“

Solze so stale dečku v očeh, lica so mu žarela, ko je govoril te besede. In tolikanj je prosil, da je mislil mašnik, Bog bo pomagal pobožnemu, pogumnemu otroku. Dijonizij je položil sveto rešno Telo v platneno tenčico ter jo skerbno zložil; potem jo je zavil še v drugi pert ter podal tako dečku dragoceni zaklad.

„Pomisli“, tako je rekel potem, „koga boš nosil. Ali mi obljubiš, da boš skerbno varoval presveto Telo?“

„Rajši vmerjem, ko da bi si dal vgrabit svojega Boga“, odgovori Tarzicij. Sveto rešno Telo skrije v nedrje, roke položi na križ čez persi ter otide hitro.

Ko je tako hitel po ulicah rimskega mesta, je stala na pragu neke velike hiše jako imenitna gospa, ki ni imela nič otrok. Ko zagleda Tarzicija hitečega po cesti, ji na njem obstanejo oči, ker je bil videti tako lep in nedolžen.

„Postoj malo, otrok ljubi“, pravi, stopivši proti njemu. „Povej mi, kako ti je ime in kje so tvoji stariši na stanovanju.“

„Tarzicij mi je ime“, pravi smehljaje se, „starišev nimam, niti stanovanja.“

„Pa pridi v mojo hišo in počij se; jaz imam nekaj govoriti s tebo. O, da bi imela otroka, kaker si ti!“

„Zdaj ne, gospa dobra, zdaj ne! Ne smem zamuditi trenutka.“

„Pa mi obljubi, da prideš jutri; to je moja hiša.“

„Pridem, če bom še živ“, pravi deček prijazno. Gospa je gledala za njim ter mislila sama pri sebi: Jaz grem za njim. Kmalu nato sliši ropot in strašno kričanje; obstala je. Ko je bilo spet tiho, gre dalje za dečkom.

Mej tem je bil prišel Tarzicij do velikega, prostega prostora, kjer je nekoliko dečkov ravno hotelo začeti igro.

„Enega je še treba“, pravi deček, „kedo gre še igrat z nami?“

„Lej tu“, pravi drugi, „Tarzicij, že dolgo ga nisem videl. Pojdi, Tarcizij, igrat z nami! Kam se ti pa tako mudi?“ S temi besedami prime Tarzicija za ramo.

„Ne morem zdaj, Petilij, res ne morem. Imam nekaj imenitnega opraviti.“

„Pa moraš!“ zavpije drugi in derži Tarzicija terdno. To je bil močan in prepirljiv dečko. „Pojdi, igray z nami!“

„Lepo te prosim“, pravi vbogi Tarzicij ves v strahu „pusti me, da grem.“

„Ne!“ odgovori hudi dečak. „Kaj pa neseš tu v nedriji, kako pismo? Dobro! ne bo ga konec, če ga spravim jaz za pol ure. Daj sem!“ in s tem seže po svetem rešnem Telesu.

„Ne, ne!“ odgovori Tarzicij ter pogleda proti nebu.

„Jaz pa hočem videti“ pravi oni serdit, „videti hočem, kaj nosiš pri sebi“.

Nato sune in vdari Tarcizija. In cela množica ljudi se je zbrala okrog ter gledala, kako je vbogi otrok z rokami čez persi na križ položenimi zderžal sunke in vdarce. Vdarcev ni vračal, sveto rešno Telo pa je deržal terdno, da mu ga mi mogel vzeti hudobni dečak, da si je bil veči in močnejši in se je trudil, kar je mogel, da bi mu ga vzel.

„Kaj je to? Kaj more to biti?“ je vprašal vsakedo.

Pride pa neki imeniten Rimljan ter pravi, ko zagleda Tarzicija: „Ne veste, kaj je? Ta dečko je kerščanski pes, kristijanov svetinjo nese“.

S temi besedami je šel surovi človek mimo. Ostali ajdje so bili pa radovedni, hoteli so videti svetinjo in zasramovati.

„Pokaži, kaj neseš pri sebi“, tako so mu klicali. Neki kovač ga je vdaril s pestjo po obrazu, da se mu je kri vlila; tudi drugi so ga bili, dokler je ves potolčen in težko ranjen na tla pal. Tarzicij je bil na pol mertev, vender je roke še zmirom terdno deržal čez persi. Ravno so mu teli vgrabit dragi zaklad, kar nekedo s krepkim sunkom v stran verže ajde, da padejo eni na tla, drugi pobeže. To je bil velik in krepak častnik, ki je tako vstrašil suroveže in odgnal. Tudi on je bil kristijan in je poznal Tarzicija.

Ko so se ajdje razešli, je častnik pokleknil in sè solzami v očeh pobral razbitega in omedlelega dečka; na to ga vpraša prijazno: „Ali si hudo ranjen, Tarzicij?“

„To nič ne de, Kvadrat“, odgovori otrok in smehljajoč se odpre oči. „Pa jaz imam pri sebi sveto rešno Telo. Ti moraš zdaj skrbeti, da ga ne vzamejo ajdje.“

Kvadrat je vzel nato Tarzicija na roke in veselil se je, da sme ne le dečka, ki je bil tako postal marternik, temuč tudi ljubega zveličarja samega nositi. Dete je počivalo na persih močnega vojaka ter deržalo vedno z rokami presveto rešno Telo.

Gospa, ki ju je srečala, je obstala ter gledala natančniše, kaj častnik nese.

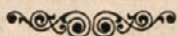
„Ali je mogoče?“ vsklikne prestrašena, „ali je to Tarzicij, ki sem ga ravno kar še tako lepega videla? Kedo je to storil?“

„Dobra gospa“, odgovori Kvadrat, „tako so ga zdelali, ker je kristijan“.

Gospa je pogledala dečku v obraz. On je odperl oči, pogledal jo smehljaje in vmerl. Tega pogleda ni pozabila nigdar; kmalu nato je bila tudi ona kristijana.

Kvadrat je prinesel mertvega dečka sè svetim rešnim Telesom mašniku Dijoniziju. Mašnik skoraj ni mogel gledati od solz, ko je privzdignil otroku roke ter mu vzel iz nederja najsvetejše. Pertova sta bila še lepo zložena in vse tako, kaker je bil dečku izročil.

Truplo svetega Tarzicija so kristijani pokopali v katakumbah. Zdaj se njegovi ostanki časte v neki cerkvi rimskega mesta; njegov spomin se obhaja 15. dan avgusta.

Papež Leon XIII. in sv. Anton Padovanski.

Svetega Antona Padovanskega častijo verni kristijani ne samo na Portugaljskem, kjer je bil rojen in na Laškem, kjer je vmerl, ampak tudi pri nas in po celem svetu; častijo ga ne samo katoličani, temuč tudi staroverci in celo Turki. Mej posebnimi častivci sv. Antona nahajamo tudi sv. očeta papeža Leona XIII., ki so veliko storili, da bi se še bolj šieilo njegovo čaščenje in zaupanje v njegovo mogočno priprošnjo pred Bogom.

Leta 1881. so sprejeli sv. oče papež Leon XIII. učenega in pobožnega profesorja in doktorja sv. pisma, Antona Lokatelija (Locatelli). Ko je pred njimi klečal, so ga vprašali: „Od kod si, moj sin?“ — Iz Padove, sveti oče. „Iz Padove! Iz Padove!“,

so ponovili. „Kaka sreča ! Kako si srečen ! moj sin. Ljubiš pa tudi zelo vašega svetnika, vašega velikega svetnika, sv. Antona ?“ — Če ga ljubim, vprašate sv. oče ! Saj sem se rodil in zrastel blizu njegovega groba in še tako srečen sem, da so mi dali pri sv. kerstu njegovo ime. Prav gotovo ga ljubim. — „Moj sin, ti ga ne ljubiš še za dosti ; da. ljubiti ga moramo in širiti to ljubezen do njega. Blagoslovim tebe in vse ude njegovega društva. Ni pa še dosti, da ga častite v Padovi, častiti ga morajo po celem svetu ; zakaj sv. Anton ni svetnik samo za Padovo, temuč svetnik celega sveta“.

21. majnika 1892. so podelili sv. oče 100 dni odpustka za enkrat na dan temu, gdor pobožno in skesan izmoli sledečo molitvico, katero je rabil sv. Anton zoper hudobne duhove :

Glejte križ Gospodov ! Bežite sovražne moči ; zmagal je lev iz Judovega rodu, korenina Davidova. Aleluja.

4. majnika 1894. so podelili odpustke „pobožnemu zedinjenju sv. Antona Padovanskega“, ki je vstanovljeno v frančiškanski cerkvi sv. Antona v Rimu ; v to društvo se je vpisalo že na sto in sto tisoč udov iz vseh pet delov zemlje. Ako želiš kaj več zvedeti o tem društvu, glej 13. tečaj „Cvetja“ str. 161. in 15. tečaj str. 92.

3. julija 1894. so podelili sv. oče frančiškanskim cerkvam popolni odpustek vsak torek, ki je sv. Antonu posvečen dan. Za ta odpustek treba opraviti spoved, pristopiti k sv. obhajilu, obiskati, ko je izpostavljeno sveto rešno telo, frančiškansko cerkev in v nji nekoliko moliti (vsaj 5 ali 6 očenašev, češčenasmarij in čast v bodi po namenu sv. očeta papeža.

9. junija 1896. so podelili odpustek 100 dni za enkrat na dan vsakemu, ki pobožno in skesano izmoli 13 očenašev, češčenasmarij in častbodi na čast sv. Antonu Padovanskemu.

13. julija 1896. so podelili odpustek 100 dni za enkrat na dan vsem, ki pobožno zmolijo sledečo molitev :

Sloveči čudodelnik, oče vbozih ! Ti, ki si našel na čudoviten način skopega človeka serce mej zlatim denarjem zakopano, ker si prejel od Boga serce, ki rado tolaži potrebne, Ti, ki si izročil naše prošnje Gospodu in zadobil, da jih je milostno vslišal ; v znamenje naše hvaležnosti sprejmi miloščinjo, katero položimo pred tvoje noge, vbozim v pomoč ; ob enem naj koristi njim in nam. Enim in drugim pridi

na pomoč sè svojo navadno dobrotljivostjo v časnih potrebah, še bolj pa skerbi za naše dušne potrebe zdaj in na našo smertno uro. Amen.

Ta molitev je nekaka zahvala za prejeto milost, posebej še, ako je gdo obljubil dati miloščinjo za kruh vbozih. Zložil jo je kardinalj Paróki.

1. marcija 1898. so podelili sv. oče popolni odpustek vsem, ki ne-pretergano opravljajo pobožnost 13 torkov ali pa 13 nedelj v čast sv. Antonu Padovanskemu s pebožnim premišljevanjem ali z molitvijo ali z drugimi pobožnimi deli ter se v ta namen spovedo in pristopijo k sv. obhajilu. Za te odpustke 13 torkov ali nedelj, se ne tirja kaker navadno za druge popolne odpustke, da bi se moralo še cerkev obiskati in v nji nekoliko moliti po namenu sv. očeta papeža. Podelili so pa sv. oče te odpustke v prav lepem pismu (breve), ki se tako-le glasi :

„Zelo nas je razveselila in našim željam vstregla je prošnja, katero nam je poslal naš predragi sin Lovrenc Karatéli (Caratelli) generalj manjših bratov konventualov (minoritov). ki želi in hrepeni, da bi se čaščenje sv. Antona Padovanskega mej ysemi ljudmi širilo in vsak dan rastlo. In res, vsi katoličani imajo svoj vzrok, da častijo posebno sv. Antona, ki po posebni milosti božji vsak dan deli kristijanom tako obilne milosti in dobrote, da sama sv. cerkev opominja vsakega vernega, da naj se k njemu zateče v svoji potrebi. Razen tega se nam zdi, kaker da bi se bila v naših žalostnih časih združila sv. Anton Padovanski in sv. Vincencij Pavlanski in hotela odpraviti ali vsaj olajšati reve in nadloge vbozih, ko sv. Anton nabira kruh sè svojimi milostmi, sv. Vincencij ga pa deli. V mnogih cerkvah je postavljen ljubeznjivi kip (podoba) sv. Antona, ki ima v naročju dete Jezuščka, keterega prosi milosti; pod podobo je pa puščica za miloščinjo vbozih. Taka podoba na neki način vabi in nagovarja verne, da naj ga prosijo milosti, za prejete milosti pa naj dajo obljubljen denar za kruh vbozim. Zato pričakujejo od sv. Antona obilno pomoč in podporo društva sv. Vincencija, ki imajo namen preskerbljavati vboge družine s potrebnim živežem. Zato“ i. t. d. (sledi podeljenje odpustkov 13 torkov ali nedelj.)

6. majnika 1899. je bil pri sv. očetu papežu kardinalj Lucid Marija Paróki (Parocchi) in jih prosil odpustka za sledečo molitev v čast sv. Antonu Padovanskemu :

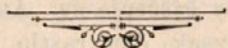
Čudoviti sv. Anton, slaven po slovečih čudežih in ker si bil vreden, da si deržal v svojem naročju dete Jezusa, sprosi mi od njega milost, po kateri serčno hrepenim. Ti si bil tako vsmiljen z vbozimi grešniki! Ne gledaj na grehe tega, ki te prosi, temuč na slavo božjo, ki bo vnovič povečana po tebi, in na zveličanje moje duše, ki je v zvezi s prošnjo, ki ti jo tako goreče priporočam. V znamenje moje hvaležnosti naj bo mala miloščinja, ki ti jo podarim za pomoč vbozim, s katerimi naj enkrat dosežem po milosti Jezusa Odrešenika in po tvoji priprošnji nebeško kraljestvo. Amen.

Za to molitev so podelili sv. oče odpustek 100 dni, ki se more dobiti enkrat na dan.¹⁾

P. A. F.

Prevzvišeni kardinalj knez-nadškof goriški so 29. apr. 1900 blagovoljno dovolili, da se sme spred stoječe natisniti, tako, da torej veljajo tu obsežene molitve tudi v slovenščini v zadobljenje odpustkov, ki so za nje podeljeni.

P. St.

Varuj se hudega.

Kerščanska pravičnost, svetost, prava pobožnost obstoji v tem, da se hudega varuješ in dobro delaš. Ako hočeš pobožno živeti in se zveličati, treba, da se naj prej varuješ hudega, greha, kaker uči sam sv. Duh, ki pravi: „Ogiblji se hudega, in delaj dobro²⁾“. Zakaj ke bi še toliko dobrega storil, ti ne bo nič pomagalo na zadnjo uro, ako boš vmerl v enem samem smertnem grehu. Ako si grešnik, kar smo vsi odraščeni, večji ali manjši, in bi se rad zveličal in v nebesa prišel, moraš najprej zapoditi greh iz svoje duše, očistiti jo, se ve, naj prej velikih ali smertnih grehov, potem pa tudi majhnih ali odpustljivih. Greha pa ne boš zapustil, dokler se ti ne studi in se ga ne bojiš kaker kače. Da se boš pa bal greha, prevdarjaj njegove žalostne nasledke.

Bog neskončno sovraži greh, ker je svet, in ga kaznuje, ker je neskončno pravičen. Kaker hitro so grešili angelji v ne-

¹⁾ Glej za vse „Acta Ordinis Minor.“ dotičnih let.

²⁾ Ps. 36, 27,

besih, precej jih je kaznil in iz nebes pehnil v pekel. O kako prijetno je bilo v raju! Ni bilo ne mraza ne vročine; ne dežja ne vetrov; sonce je vedno sijalo. Adamu in Evi ni bilo treba delati in truditi se, zakaj zemlja je rodila najboljše sadje sama od sebe; nista bila ne žalostna, ne bolna; jeze, nevošljivosti in skušnjav nista poznala; vedno sta bila mirna, vesela in zadovoljna; vse živali so bile krotke in njima pokorne; še smerti se jima ni bilo treba bati. Iz tega tako prijetnega raja ju je Bog zapodil. Zakaj pa? Za voljo enega samega greha, ker nista bila pokorna Bogu. Glej, kako sovraži Bog greh in kako ostro ga kaznuje! Zavoljo greha je Bog potopil vse ljude na zemlji razen Noeta in njegove družine; z ognjem in gorečim žveplom je pokončal Sodomo, Gomo in še tri druga mesta zavoljo sodomskega greha. Ker so se Betsamičani slabo obnašali pred skrinjo zaveze, jih je vdaril Bog in 50 tisoč jih je zato vmerlo. Ker je Senaherib, asirski kralj, enkrat zaklel, mu je zato vmerlo eno noč 85 tisoč vojakov. Ananija in njegova žena Safira sta se zlegala in pri ti priči sta se zgrudila, mrtva na tla. Bog pa ne kaznuje samo velikih grehov, temuč tudi majhine. Lotova žena se je spremenila v solnat steb, ker je iz ženske radovednosti pogledala, kako gori Sodoma, ko ji je angelj prepovedal. Mojzes je bil pač svet mož, ali ker je dvojil, če bo pritekla voda iz skale, ni prišel v obljubljen deželo. Kralj David je dal prešteti ljudi v svojem kraljestvu in za voljo tega greha prevzetnosti je poslal Bog kugo mej jude in 70 tisoč mož je vmerlo na kugi.

Strašno je, kar je Bog zažugal Izraelcem, ako ne bodo spojnjevali njegovih zapovedi; zažugal jim je namreč, da jim bo poslal mraz, vročino, sušo, slabo letino, draginjo, pomanjkanje, lakoto, kugo, nesrečo doma, nesrečo na potu, nesrečo pri otrocih in živalih. V petih Mojzesovih bukvah pravi mej drugim: „Veliko semena boš posejal, pa boš le malo pridelal; zakaj kobilice bodo vse požerle. Vinograd boš zasadil, in okopal, vina pa ne boš pil, in nič ne boš iz njega bral; zakaj červ ga bo pokončal“¹⁾ Ne čudi se, ako slišiš o velikih nesrečah na morju, na železnicah, o povodnjih, požarih, suši, hudi uri, toči, raznih boleznih, potre-sih, vse to so kazni za greh. Sv. Hrizostom pravi, da je greh vzrok vsega hudega.²⁾ Iz greha prihaja žalost, nemir, prepiranje mej ljudmi in narodi, vojske, bolezni in vse, kar nas tere. In

¹⁾ 5. Mojz. 28, 38 in dalje

²⁾ Tom. 7. homil. 3. de poenit.

Kristus sam je rekel bolniku, ki je bil 38 let bolan, da je dobil bolezen zavoljo greha: „Glej, ozdravljen si, nikar več ne greši, da se ti kaj hujšega ne zgodi“¹⁾. Nikar se tedaj ne čudi, zakaj je dandanašnji toliko nesreč, toliko slabih letin. Ozri se po svetu; kaj vidiš? Ves svet je poln greha. Preklinjajo stari in mladi, moški in ženske; ob nedeljah in praznikih delajo v mestih skoraj ravno tako kaker ob delavnikih; meso jedo, naj bo petek ali svetek; sovraštvo, pijančevanje, nečistost se vedno bolj širi. Greh ponuja Bogu šibo in ga sili, da nas tepe; in da nas ne tepe tako kaker zaslužimo sè svojimi grehi, se moramo zahvaliti Jezusu, presveti devici Mariji, svetnikom v nebesih in res pobožnim ljudem na zemlji. Zakaj Bog je bil pripravljen prizanesti Sodomi, ke bi bilo v nji deset pravičnih. Glejte tedaj, udje tretjega reda, da bote mej pravičnimi, in prosite Boga ne samo za stiskano sveto cerkev, temuč tudi za naše veliko pa samo v sebi razdvojeno cesarstvo in za našo žalostno slovensko domovino, kjer se greh in nevera čedalje hujše razrašča in samopridni liberalizem grob koplje narodu.

P. A. F.

DROBTINICE.

„In ne vpelji nas v skušnjava!“

„Ni mogoče, da ne bi bila duša človeška skušana. Zato tudi pravimo v Gospodovi molitvi: In ne vpelji nas v skušnjava! — ne kaker da bi hotli Boga prositi, da popolnoma od nas odverne skušnjave, temuč da bi nam dal milost, da bi mogli skušnjave premagati.“ (Sv. Hijeronim in Mat. 6, 13).

„Naj bolj gotovo znamenje“.

Sv. Janez Klimak piše: „Naj bolj gotovo znamenje, da smo premagali hudobnega duha, je, ako nas on na v s o m o č napada.“

Redovne spremembe.

Ločitev in združenje v naši redovni okrajini.

Potem ko so se razne veje pervega reda sv. Frančiška po naredbi papeža Leona XIII. združile v edinstveno telo, se je zdelo redovnemu starešinstvu potrebno tudi posamezne okrajine bolj po natornih, državnih in narodnostnih mejah vravnati. Her-

¹⁾ Jan. 5, 14.

vaški samostani, ki so pripadali nekoliko naši, nekoliko ogerskim okrajinam, so se združili v novo hervaško okrajino sv. Cirilja in Metoda. Kranjska okrajina sv. Križa zgubi torej samostane na Tersatu, v Karlovcu, Samoboru, Klanjcu in Jaski, pridobi pa od štajerskega dela tiroljske okrajine samostan v Mariboru in hospic pri Sv. Trojici v Slovenskih goricah. Naši slovenski patri in fratri, ki so po dotičnih hervaških samostanih, imajo vsaj za zdaj tamkaj ostati.

Vsaka ločitev ima svojo britkost, tako tudi ta ni brez nje. Bog pa daj, da bi bila na obilo korist tako naši kakor oni strani.

Svetoletni shod tretjega reda v Rimu

se je preložil na dni 22. do 26. meseca septembra. Meseca majnika, kaker je bilo zadnje krat naznanjeno, ga torej ne bo in imajo potemtakem priliko bolje se pripraviti nanj, kateri se ga žele vdeležiti, h čemer iz Rima močno spodbujajo.

Priporočilo v molitev.

V pobožno molitev se priporočajo: č. p. Julij Brunner mašnik 1. reda sv. Frančiška, † 20. aprilja 1900 v Pazinu; rajni udje 3. reda skupščine goriške: č. g. Jožef (Pacifik) Poljšak, župnik v Pervačini, Ana (Marija) Šavli iz Kala, Marija (Elizabeta) Hvalič iz Ternovega, Terezija (Elizabeta) Zuzič iz Nove vasi, Marija (Koleta) Zajec iz Opatjega sela, Marija (Katarina) Pahor iz Nove vasi, Frančiška (Elizabeta) Komelj iz Kromberga; kobiljeglavske: Marija (Frančiška) Germek iz Kobilje glave, Karolina (Izidora) Žerjal iz Pliskovice; biljanske: Elizabeta (Katarina) Sosolič; vipavske: Jožefa (Elizabeta) Rovn, Elizabeta (Klara) Vitežnik, Martin (Frančišek) Blagojne.

Dalje se priporoča v pobožno molitev: zidanje male podružnice v težavnih razmerah; duhovnik za dar pobožnosti in razsvitljenja; zanemarjena mladina posebno moškega spola, da bi opustila bogokletstvo in pohajkovanje okoli cerkve mej pridigo; nekedo za pomoč v raznih dušnih in telesnih potrebah; nekedo za ljubi mir v družini; hudoben sin, ki pretepa očeta; J. K. priporoča svojega soproga, da bi mu Bog povernil zdravje, da bi odvernili od hiše križe, dodelil otrokom pravo pamet, enemu sinu, da srečno zverši prvi medicinski rigorozum in drugi srečno maturo, priporoča tudi sebe za stanovitno poterpljenje v težavah in britkostih in da bi mogla zvesto izpolnjevati svoje dolžnosti;

M. J. iz Šk. za voljno poterpežljivost v grozni bolečini; neka druga oseba iz Šk. v posebno dober namen; neka oseba, da bi dobila dobro službo, dar molitve in stanovitnosti; G. G. za ozdravljenje dolgotrajne bolezni v glavi in herbtu; M. K. iz V. priporoča svojo že več let bolno sestro; neka oseba iz Metlike priporoča svoje stariše, svojega bolnega brata, da bi ozdravel, in sama sebe, da bi svoj poklic prav spoznala; neka oseba, da bi mogla premagati skušnjave, priporoča tudi svoji dve sestri za ponižnost in ljubezen do Boga; neka oseba, da bi mogla veliko spoved opraviti; nekdo priporoča svojega sinu, da bi zopet prišel na pravo pot; neka že 5 let betežna ženska na Ogerskem; neka tretjerednica na Ogerskem priporoča mater, moža in dva otroka za razsvitljenje; H. M. iz M. na Ogerskem za srečen porod; Št. J. za ozdravljenje od neke posebne bolezni; A. P. v V. priporoča v pobožno molitev vso svojo družino; neka oseba svoja brata in eno sestro v samostanu in samo sebe, da bi ji ljubi Bog dal stanovitnost v dobrem; J. M. B. priporoča sebe, svoje stariše in brate in svojega duhovnega očeta; neka oseba za ozdravljenje brez zdravnikove operacije; J. K. svojih petero otrok; neka oseba svoje stariše in nekega grešnika za spreobrnjenje; neka vboga žena svojega pijanosti vdanega moža.

Zahvala za vslišano molitev.

Iz Šk a l, 1900.

Sestra moja si je vlomila roko, zelo nevarno. Z velikim zaupanjem pa smo se obrnile k sv. Jožefu in sv. Antonu. Opravljalo nas je več devetdnevnic in sem obljubila naznaniti v „Cvetje“. In zdaj je res bolje, zopet more opravljati svojo službo. Torej izrekam zdaj serčno zahvalo. Naj se časti Jesus, Marija, sv. Jožef in sv. Anton!

Ana Jerič, tretjerednica.

Nadalje naznanjajo svojo zahvalo za vlišano molitev: Marija Zalokar iz Šent Jerneja; neka dekle iz Metlike, ki je bila po nedolžnem v slabo ime prišla in se je zatekla k usmiljenemu Jezusu, Mariji prečisti Devici in sv. Jožefu in koj drugi dan je resnica na dan prišla; neka oseba z Notranjskega za vslišano prošnjo; neka oseba iz Gotovelj za ozdravljenje bolne noge; J. K. v P. za marsiketere dobrote v preteklem letu prejete (za poslani znesek hvala, Bog poverni, oberne se vse „v dobrodelne namene“, pričujoči tečaj „Cv.“ je bil vže prej plačan).

letnika „Cvetja“. V herv. kajkavščini se je bil vender že v 16. stol. v posameznih primerih začel *l* zgubljati. Dalmatin navaja v „regiſtru“ za kranjsko „jabèlko“ slovensko ali bezjačko: „jaboko“, za kranjsko „islaga“: „stomazhenje“. Po istem „regiſtru“ se je govorilo za kranjsko „kokalniza“ na Koroškem: „kokaunniza“. Verjetno je torej, da so Kranjci tudi „mauho“, kar stoji dvakrat v Dalmatinovem tekstu namestu „malho“, kaker bi bilo pričakovati, dobili s Koroškega. Vender je iz Megiserjevega „Dictionarium quatuor linguarum“ (1592) očitno, da tudi tam ob tistem času izreka v tem oziru še nikaker ni bila enaka današnji. V neketerih redkih primerih piše sicer *u* namestu *l*: samouklu, mouzhe (zraven: mólzhati, mulzhati), samovzhati (zraven: samolzhati), veuniza *Wurfschauſel*.¹⁾ Temu nasproti ima več besed pisanih z *l*, ki bi jih ne bil pisal tako, da ni v njih v resnici slišal *l* (t. j. *l*), ker mu iz slovstva menda pač niso bile znane: bokal, fald, galga, kolzati, sèlsa, shulza²⁾ itd.

Pervi, ki piše sploh *u* namestu *l*, kaker je v sedanji navadni izreki, je leta 1607 Fra Gregorio Alasia da Sommaripa: bin, lubiu, imeu, reku, storu, diau, pacou, fou, vstau, agneu (zraven: angel), boccau, gauga, couaunic (kovačnik), caramau (po prestavi glasov *l* in *r* iz kalamar, it. calamajo, l.*calamarium od calamus), vejjunifa (velnica) itd.

V Ljubljani še 65 let pozneje niso poznali take izreke; vsaj Šenleben piše l. 1672 o besedi *prifhàl*: „Carniolus pronuntiat elidendo vocales, et dicit quasi *prfh l*.“

Mitja Kastelec pa pravi še leta 1684: „L, M, N, nunquam mutantur“, dasiravno je v svoji prvi knjižici leta 1678 semtertja pisal *u* nam. *l*. Beseda „Velleffalski“ v posvečenju te knjižice je pač dokaz, da je bil tedaj celo na Gorenjskem menda še ohranjen *l*; po današnji izreki bi bil pisal brez dvojbe le „Velleffouski.“³⁾

Leta 1691 piše sicer p. Janez Kerstnik od sv. Križa: „L in fine dictionis loco .u. saepissime ponitur, ut je *pelal*, je *ustal*, je *dial*, tamen pronunciat, ut .u. je *pela u*“; vender se je vsaj na Dolenjskem najberž većinoma še govoril *l*. Na to kažejo besede p. Hipolita, ki piše v 2. izdanju Bohoričeve slovnice leta 1715 — naj stoje tukaj neprikrajšane, ker jasno izražajo vsaj poldrugostoletno prepričanje blizu vseh izobraženih mož našega jezika: — „Litera ,L, licet semper scribi debeat, quandoque tamen non pronunciat, sed illius loco pronunciat vocalis ,u, ornatè quidem si ,L, in fine dictionis, absonè admodum si in medio dictionis reperiatur, sic ornatius pronunciat, fim biv, pro fim bil, fui, bin gewesen. Sim vidi, pro, fim vidil, vidi, hab gesehen, fim pléfsau, pro, pléfsal, saltavi, hab getanzet. quamvis scribi debeat bil, vidil, plefsal, licet etiam bene exprimat per ,L, juxta morem inferioris Carnioliae, è contra si ,L, in medio dictionis reperiatur

¹⁾ Ko herv. navaja „buha“ in „jaboko“; očitno herv. je tudi „puk“ zraven „folk“ in morebiti „shukáko“ zraven „sholhku“; „vozje“ nam. „volzje“ je menda tista pomota, ravno tako „marka“ nam. „mauha“ ali „málha“.

²⁾ *Sultz*; v Ribn. žr. vca iz žu. vca, žulca; žolica v Plet. slov. je pač napačna pisava za „žulca“.

³⁾ Prava oblika tega imena je Veléselo; gleda a nam. e v adj. prim. „vmetaln“ iz „vmetelen“.

ultra modum abstone exprimitur, v, pro l, ut kobiva pro kobila, equa, eine Stute, mäsuv, pro, maslu, butyrum, Schmaltz, pvátnu pro platnu, tela, Leinwath. prout superioris Carnioliae Incolis & Carinthianis slavus consuetum est."

Kaker Hervatom in Serbom bio, vidio, tako se je torej tudi našim starim od začetka 18. stoletja do naših dni bio, vidio lepše (ornatius) zdelo ko bi, vidil, dasiravno bi bilo seveda tudi to dobro, le ne bil, vidil s "čistim" l.

V drugi polovici 18. stoletja so razni pisavci, ki se niso nevezavali na kako učeno gramatiko, tudi pisali: bio, vidio itd. Tako zlasti Korošec Gutsman in Štajerec Gorjup. Gutsman piše (po Sketovi Slovst. čit.) n. pr. vprašau, odgovoriu, sturiu, odpovedau, odtajiu, odgnau, doužen, znašu, staunemu, popounosti, obiuneiši itd. Gorjup (Zirkounu leitu): imeu, perpomogu, doushnofti, mouzhifh, perthu, v' peku, snau, pelau, desheufkih, perpraviu, obiunu, sdihuvau itd.

P. Marku Pohlina tako neučeno pisanje ni bilo po volji. On piše na str. 158 svoje „Kraynske Grammatike“ pod naslovom „Ludi, L, l.“:

„Wird öfters gesetzt, wo es im Reden doch nicht gehört wird, sondern es wird in a, v, ev, iv, ov, uv verwandelt. Diess macht sich die alte, und gründlich eingeführte Schreib- und Redensart eigenthümlich, damit man mit dem Zusatz a, das weibliche Geschlecht, oder auch die 2. Endung machen könne. Sem se bal, pejl, krotiv, dihal, govoril, spricht man sem se bav, pev, krotiv, dihov, govoruv. Setzt man ein a dazu, so heisst es sem se balla, pejla, u. s. w....“

Die Windischen haben eine zeither dieser uralten crainerischen Schreibart ein grossen Schnitzer versetzt, weil ihnen einige Crainer haben nachfolgen wollen ihr selbst eigene Sprache zu verwüsten, und anstatt des l allzeit das u zu setzen; was aber ein zumahl gröblicher Schnitzer ist, wie man es selbst hart höret, wann man das Bauernvolk also reden höret. Ti Shpeva! kaj se peva, inu govoriva, kader se nam bva pvatnu, inu kobivo ufeva.

Also schreibt man vol, nicht vov, pol, nicht pu, weil man sagt vólla, poloviza popolnema, u. s. w.“ —

Upam, da prof. Ilešič že ve, zakaj je bilo treba tu starega Pohlina citirati tako in extenso. Zelo bi bil želel, da ga ne bi bilo treba — ke ne bi bilo drugega, vže ker mi je žal za moj pičli prostorček. Vender ni drugači! moji braveci se morajo prepričati se svojimi očmi, s kakim orožjem se bojuje naša gospoda zoper pravo slovansko izreko našega naroda, za ljubi češki germanizem.

„Slovenka, glasilo slovenskega ženstva, letnik III. zvezek 17. v Terstu 1899“ — ima proti nauku Levčevega „Pravopisa“ — „lep članek“ nekega gospoda K. — Ta gospod se mej drugimi sklicuje — kedo bi si bil mislil! — tudi na Marka Pohlina. Navédevši njegove besede zoper gorenjsko izreko, ki je Levec ni priporočal, dostavlja: „Tako on, ki pravi: „torej pišemo in govorimo vol in ne vov, pol in ne pu, da ne ognjusimo svojega jezika.“ Tako Marko Pohlina!“

In zdaj prosim blagovoljne bravece, naj to pazljivo primerijo z izvirnimi besedami Pohlinovimi ter si po tem sami naredo sodbo o lepoti članka v „dični Slovenki.“ (Dalje prih.)

Na znanje. — Pervi trije zvezki se še vsi dobe. Kedor se želi še naročiti, pa naj stori to zdaj precej da pozneje ne bo prepozno.